

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ (1970) 2
ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ, ਚੌਰਿਕਾਣੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ
ਗਰੰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ।"

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼
ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੇਪੜਾ
ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(25) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ibis ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ
ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼
ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ
ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ
ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ
ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1968 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 204

14 ਮਾਰਚ 1969 ਈ.

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ V)- ਸੈਕਸ਼ਨ 115, ਆਰਡਰ 26 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1, ਅੰਤਿਕਾ ਐਚ, ਫਾਰਮ
7-ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ --ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ
ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ-ਕੀ ਜੰਗ ਰੈਟਡ--ਇਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ--ਸਮ ਗਵਾਹ--ਕੀ ਸੀਡੀਐਨ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ
'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਜਾਣ--ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ--ਅਦਾਲਤ--ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਅੱਕ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 26 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟਾਂ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ 200 ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਾ ਚੁੱਕਣ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੰਟਰੋ ਗੇਟਰੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ,

Kartar Singh v. Hari Singh and others (Gurdev Singh, J.)

ਪਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ, ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਿਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। (ਪਰਾ ੫)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੋਰਸ ਉਸ ਲਈ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ। (ਪਰਾ ੫)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ H ਦੇ ਫਾਰਮ 7 ਵਿੱਚ "ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਨੁਕਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। (ਪਰਾ ੩)

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਗੌਂਦ, ਸਬ ਜੱਜ 1st ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 22 ਜਨਵਰੀ, 1968 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਬੰਧਨ ਲਈ, ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨੋਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਅੰਤ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਐਲ ਕੇ ਅਪੁਰ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਐੱਚ. L. S ARIN ਅਤੇ HS A WASTHY, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ ਉਰਵੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 13 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ 13 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। 16,500 ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ। 28 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਇੰਦੌਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਨੋਟ ਜੋੜਿਆ: "ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ"। ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਫਸਟ ਕੈਲਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੋਟ "ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ" ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

: (2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਅੰਤਕਾ H ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫਾਰਮ 7 ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸਬੂਤ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) rThej ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ 1੯੬੧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫਾਰਮ 7 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਹ ਸਬਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਹੋਵੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ" ਸਬਦ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਰੱਖਣ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਦਾ ਫੈਸਲਾ : (ਪ੍ਰੋਮ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਸ ਕੌਡਮਲ ਰਿਖੀਰਾਮ, ਆਦਿ) (1), ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ,; ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੇ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

(1) 1953 ਦੇ CR 400 ਨੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

Kar tai Suigh v. Hari Singh and others (Gurdev Singh, J.)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੰਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਭਗ ਇਕ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਗਲਤ ਸਨ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਤਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਹਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਰਡਰ XXVI ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਉਪ ਨਿਯਮ (1) ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੰਟਰੋ ਗੇਟਰੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ~ ■ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਿਹਾਹ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਹ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੂਚੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਜੋ ਉਹ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਖੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਲਖਨਊ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਮੁੱਖ, ਜਿਰ੍ਹਾ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਆਰਡਰ XXVI ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕੋ ਇਕ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਸਮੇਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।

(4) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ:-

"ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਆਂਗਾ।"

(5) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੋ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 26 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟਾਂ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ 200 ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਾ ਚੁੱਕਣ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਜੇਐਫ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਇੰਟਰਰੋ - ਗੈਟਰੀਆਂ ਦੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ-ਗੈਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤੀ ਜੇ.ਆਰ. ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ. ਜੇਕਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕਾ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਮ ਨਾਥ ਬਨਾਮ - ਮੈਸਰਸ ਕੌਡੂਮਲ ਰਿਖੀਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) (1) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵਾਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਵਿੱਚ

: ਵੀ

I.L.R. Punjab and Haryana

(1970)2

- 1 ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੇ ਉਲਟ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ "ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ" ਨੋਟ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡਿੰਗ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਮੈਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ
- , ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ। ਮੈਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਹ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗਵਾਹ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਓਪਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇ। ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਾਲ। 200 ਮੁਦਈ -ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਇੰਦੌਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ। ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ
- . ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਕੌਮ ਲਈ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਰੁ. 200, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਦਈ ਦੇ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਜੇਕਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇ ਐਸ ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ. ਜੇ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ.

ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਮਾਲ)

ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 280 ਆਫ 1966

ਮਾਰਚ 20, 1969।

ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X) -ਸੈਕਸ਼ਨ 18 - ਧਾਰਾ 18 (1 :)(i) ਵਿੱਚ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦੀ
ਮਿਆਦ - ਕੀ ਧਾਰਾ 4(5) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

L.R. Punjab and Haryana

(1970)3
